

Kunffy Lajos festő-birtokos somogytúri uradalmból I. Németh István eseléd 1934-ben tíborci panasszal fordult Horthy Miklóshoz, Magyarország kormányzójához.

A cseléd

„Bocsánatot kérek, hogy bátor voltam ezen sorainat és kérelmemet Ófőméltóságodhoz küldeni, de panaszaimat nem hallgatja meg senki. Tízgyerekes apa vagyok. Két gyermekem meghalt. Gyermekeim: Németh Mária, Rozi, János, Bözsi, Pista, Margit, Feri, Jóska, Ilona, Rózi, Juliska, Annuska. Segítségért könyörgök Méltóságodhoz, mert már nem bírjuk a nélkülözést. Négy iskolásgyermeke van. Nem tudom őket iskolába küldeni, mert ruhátlanok. Ha nem mennek, akkor bünteti őket a tanító úr, engem meg jegyzőkére ad.

Igy még az ágyi ruházat is elveszik. Szegény feleségem sirva tölti napjait. Panaszolja, hogy mit csináljon, eleméssze magát a gyermekeit? Mindig kerem, hogy csak türelemmel legyen, majd csak megsegít az Isten, gyermekeinkkel együtt. De nehez bevárni. Így kénytelen voltam Méltóságodhoz fordulni segítségért, ha lenne kegyes és irgalmas, és tekintetbe venné azt a ruhátlan, nélkülöző nagy családot. Én a háborúnak mind a jó és rossz oldalát megpróbáltam. Mind a hárem fronton harcoltam, fogságban is voltam, és oda értem, hogy öreg napjaimra így nyomorban kell lennem.” (Somogy Megyei Levéltár, Főispáni iratok 760/1934.)

A kérelmet elutasították.

A traktoros

Egy fél évszázaddal később, 1935-ben és 1936-ban II. Németh István somogybabodtardpusztai lakos mondta tollba életét a riportermek.

„Kunffy nagyságos úr megfestett bennünket többször is, mint mezőgazdasági munkáscsaládot. Itt a képen apám a kenyeret szegi, én meg a bal olda-

riából meg a cselédházakból állott. Kocsiskodtam, nem mondhatom, hogy rossz helyem volt, csak aztán elért az, ami apámat. Háború, hadifogság. A történelem ledetthozta két nemzedék sorsát.

En 1947-ben kerültem haza, negyvenhat kilóra lecsontozódva. Kaptunk 11 holdat a Diósbán, a szilvási oldalon meg a Bagó-dombon, ahol most a roncsautók versenyeznek nyaranta. 1949-ben elvettem a kitelepítés elől idemenekült bonyai német lányt, Schäffer Terézt, aki jó asszonyom lett. Szült nekem két fiút, két lányt. Elbonthattuk a régi cselédhá-

munkanélküli, most átképzésen van biztosítási ügynökké, a másik ovónőképzős Csurgón. Negyvenhárom éves vagyok, októberre unokát várunk.

Először a közös gazdaságról, alulnézetben. Én sarkosan fogalmazok: 1959-ben és 1960-ban gumibóttal vették el a paraszttól a tulajdont, most jogi furfanggal. Akkor is áll ez, ha ebben részük volt maguknak a tagoknak, szóval nekünk is. Mert nem hittük el, hogy vége lesz - vége lehet - annak, ami itt történt. A volt vezetőink cserbenhagytak bennünket, akik maradtak, azok szövetséget kötöttek az új gazdával.

ne részlegen az a társaság. Egy tál lencséért nem kapható a falunk!

Sokáig szomszédok lévén az MDF-es képviselővel, felemlgettem én ezeket. Demagógnak nevezett. Azt hitte, vissza akarjuk a régit. Dehogy akartuk. Csak azt láttuk innen, alulnézetből a sorstársaimmal, hogy miközben a szónoklók refrénként ismételték: »felszabadítottuk a piacgazdaságot«, mint a rossz kocsis vetik lovak közé a gyeplőt. Mondtam neki már 1991-ben, hogy elvesztik a '94-es választásokat, mert a fejekben kell először rendet tenni, nincsenek felkészülve az emberek az új rendszerre. És ne jöjjenek nekünk örökösen azzal, hogy Hollandiában így, Dániában úgy... Más a mentalitása egy farmernek, más egy télesztagnak. Más az önállósági szokottsága. Sokat olvasgatom Kunffy Lajos emlékiratait. Nagyapám, apám gazdája gyűlöletesnek mondja bennük a kapitalizmust. Azt, hogy kit-kit nem a munkája minősít. Ennek a most elküldött kormányznak ugyanez volt a hibája, semmibe vette a lent élő embereket.

Benne vagyunk a politizálásban, akkor most erről. Én már katonakoromban is érdeklődtem iránta. Berkesi Októberi vihar regényét olvasva kezdtem morfondirozni, hogy is volt, mint is volt az az ötvenhat. Csak akkor vágtam sarokba a könyvet, amikor kiderült, hogy az író mi volt korábban. Bár kijelölt személy voltam, az MSZMP-be nem léptem be. Az MDF-be viszont igen, mert úgy gondoltam, a Fórum tud és akar tenni a szabad Magyarországgért. Kétszer el is mentem a gyűlésre, rányílt a szemem, kik lennének a társak, és még aznap bejelentettem a kilépésemet. Nem is támogattak engem a polgármesteri jelölésben; igaz, én is csak az utolsó pillanatban adtam meg magam a gondolatnak. Megnyertem. Azt el nem mondhatom, mit éltem át, amikor először léptem át a megyeháza küszöbét, amikor először kellett tárgyalnom

Kunffy Lajos: Mezőgazdasági munkáscsalád

zat, azokból a téglákból falaztuk fel ezt a kis fészket a falu végére, utolsó házként. A túri térszében kocsis lettem, majd a pápai tanfolyam után traktorista. Baleset ért 1968-ban, öt évig voltam bajban miatta, akkor le-százalékoltak.”

II. Németh István, az egykori Kunffy-kiscseléd 1991-ben meghalt, csak négy évvel élete Schaffer Terézt. A faluvégi épület előtt gyászszíni tábla hirdeti, hogy „Ez a ház ocsón eladó!”

Hogy érthető legyen: 1973-ban egyesítették a somogytúri térszt a somogybabodival. Ez talán még nem volt halálos döfés; ismerte egymást a két falu. De azt mondhatom, ha a Kunffy-kúria meg a kultúrház kerekében gördíthető volna, már ott állna mindkettő Babodon vagy Gamáson, meilyel 1975-ben kötött házasságot a mi egyesült térszünk. A 400-as tehentelepről itt egyetlen jószágot sem tudtunk megtartani. A vezetés látszatsikerei mö-

ion állók, kezemet az öcsém vállán nyugtatva. Öt-tíz pengőt adott Kunffy Lajos, amiért odaigazodtunk az ecsetje elé. Segítség volt ez is, meg az is, ha karácsonykor egy rend ruhát, egy pár cipőt kaptunk tőle mi, gyerekek. Apám kocsis volt a nagyszágos úrnál, a komenciója állott tizenkét mázsa gabonából (fele búza, fele rozs), négy mázsa árpából, nyolcvan pengő fertálypénzből, petróból és sóból, s kaptunk 400 négyyszögöl kerítet, tartható volt egy tehénke borjastul, hizó fiastul. Somogytúrban a cselédház a mostani kultúrotthon helyén fehérlött. Egy familiára jutott benne egy 4x4-es konyha, egy 12 négyzetméternyi kis szoba.

En a tíz élő között a hetedik testvér voltam. Mindenki nem is vackolhatott az ágyban; a kicsik suplin aludtak, ez olyan ágy alá gördíthető gurula volt. Kilencévesen már marokszedő lettem hetven kasza között. Hajnali háromkor kalapálta ekekormányon az ébresztőt az első béresünk, menni kellett köteleit kötni, mert csak harmatban lehetett, akkor még nem törött a szár. Egy hónap alatt fogyott le az aratnivaló, akkor mentek a rétnék a kaszák, és csak amikor boglyákba veltük a szénát, állhattunk neki takarodni az ökörfogatokkal. Szent Istvánra fejeződött be a cseplés.

Tizenkét esztendősen már nyolc bikaborjával barátkozgattam. Amikor a valahányadik mezőgazdasági kiállítást rendezték Pesten, kaplam rődös gatyát, árvalányhajas kalapot, cifra uszort, és Molnár Péter gulyással felmentünk a bikákkal, én csak amolyan dísznek... Még az istálló teteje is üvegből volt! Ott lejtett el előtünk Horthy kormányzó is méltóságos kíséretével, hozzá írta később apám azt a kérvényt.

Hogy a fertálypénzt országosan levették negyven pengőre, eltörölve a petróleumkedvezményt is, apám nagygazda szolgálátába állt Kunffyektól, majd Felsőmocsoládra szegődött. Végül itt kötöttünk ki Tardpusztán, ez akkor még nem volt sem Túr, sem Babodé: az Inkey-kü-

A polgármester

A nagyapja, az apja után III. Németh István szintén Kunffy Lajost szolgálja 1991 nyara óta. Nagyapja, apja uradalmi cselédként a birtokost, ő gondnokként az 1962-ben elhunyt festőművészt, annak a kúriából lett emlékműzeumát. Ugyanakkor mint Somogytúr polgármestere egyszerre szolgálja és feje a falunak. Aki először beszél vele, az is tapasztalja nála, hogy a közjavaknak szinte kíméletlen védelmezője.

„Arra álomban sem gondoltam, hogy egyszer nekem is Kunffy ad majd kenyeret, ha nem is a saját kezével. Ipari tanulóként itt kezdtem el a pályát 1966-ban a jogelőd termelőszövetkezet gépműhelyében, és végigélve az egyesítéseket, egyfolytában a mezőgazdasági üzemben dolgoztam 1991. július elsejéig. Azóta tévesz sincs... Megnősültem, született két lányunk: az egyik érettségizett

gött nem a munka volt, hanem a jó reklám, a gondosan szövegelt kapcsolatrendszer felminiszterhelyettesig. Össze is omlott kártyavárként, mire a rendszerváltáshoz értünk. Elkezdődött a közös javak kötvényeje. Hiába szólaltam föl, leveleztem. A lavinát nem állíthatja meg az ember a testével sem. Csőd, felszámolás, kiárusítása annak, amit véres verejtéssel az apám nemzedéke teremtett meg, hogy mi aztán Claas Dominátoron dolgozhassunk, hogy aki érdemes rá, tanulhasson ki agronómusnak. Na hiszen, ki is tanultak, hogy aztán egy részükből vállalkozó legyen, a másik részük kátyúban hagyjon bennünket. Majd odaviszik az új gazdi kft.-t is. Itt, kérem, minden jogszerű volt: 300 milliót vagyont meg lehetett szerezni 65 millió forintért a portáskutyától a számítógépig. Mást visel el a papír, mást a lélek. Annyit mondhatok, keményen dolgoztam azért, hogy az itteni javakból

olyan emberekkel, akiket én addig csak az újságban láttam...

Itt párt nincs, de a jószomszédi hang, a vitakészség változatlan dr. Gaál Antallal, aki MDF-es képviselőként többször segített a falunak. Hátránnyal indultunk, mert a hetvenes években emelt összes középületet alaptól a tetőig fel kellett újítanunk: a cement máshová ment az építésükkor. Buszvárókat állítottunk, a ravatalozóba hűtőberendezést vettünk, parkosítottunk, csináltunk 1200 méter járdát, energiatakarékosra cseréltük a község világítását.

Ami engem illet, van egy öreg, harminckét éves traktorom Ausztriából, vettem hozzá eszközöket, így gyakorlatilag mindent el tudok végezni az aratáson kívül. Azon az öt hektáron, amink van, egyelőre ideiglenes használatban.

Majd lesz valahogy, mert föl nem adjuk.”

Leskó László

AKCIÓ

MITSUBISHI

személy- és haszongépjárművet a

DUNA INTERSERVICE

A cél választja az eszközt: MITSUBISHI

A LANCER SEDAN személygépkocsit EXTRA kedvezményekkel.

NULL LIZINGRE vagy KAMATMENTES részletre megvehető!

MITSUBISHI
MOTORS

- Készpénz fizetés esetén **75 000 Ft megtakarítás**
- Null lízing esetén **50% kezdő részlet**
- Kamatmentes részlet 1-4 évre **40% kezdő részlet**
- + Tartós bérlet vagy ajándék **CD HIFI berendezés**

Kérjen részletes információt szalonjainkban.

Haszongépjármű-értékesítés: 1037 Budapest, Zay u. 24. Tel./fax: 188-9175

Személygépjármű-értékesítés: 1134 Budapest, Róbert Károly krt. 47. Tel.: 270-2121

Szerviz, alkatrész-értékesítés: 1037 Budapest, Zay u. 24. Tel./fax: 168-6871

Használtautó-értékesítés: 1037 Budapest, Zay u. 24. Tel./fax: 188-9175

Nyitva tartás:
 Hétfőtől péntekig
 8-18 h-ig
 szobk. szalon
 10-15 h-ig